

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA O

DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 9720/02
Jovica i Darinka DODOŠ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući dana 16. prosinca 2003. godine u vijeću u sastavu:

g. C.L. Rozakis, *predsjednik*,

g. P. Lorenzen,

g. G. Bonello,

gđa. F. Tulkens,

gđa N. Vajić,

gđa. E. Steiner,

g. K. Hajiyeu, *suci*

i g. S. Nielsen, *zamjenik tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen dana 7. veljače 2002. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena Vlada i odgovor na očitovanje koji su podnijeli podnositelji zahtjeva,

nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva, g. Jovica Dodoš i gđa Darinka Dodoš, hrvatski su državljani, rođeni 1953. i 1959., i žive u Varaždinu, Hrvatska. Pred Sudom ih zastupa g. Anto Nobilo, odvjetnik iz Zagreba. Tuženu Vladu zastupa njezina zastupnica, gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta se, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

Dana 5. prosinca 1991. godine kuća podnositelja zahtjeva u Nedeljancu, Hrvatska, bila je uništena minom koju je postavio nepoznati počinitelj.

U neko vrijeme u 1995. godini podnositelji zahtjeva su pokrenuli građanski postupak pred Općinskom sudu u Varaždinu, tražeći naknadu štete od Republike Hrvatske.

Dana 17. siječnja 1996. godine Hrvatski sabor je donio izmjenu Zakona o obveznim odnosima kojom je propisano da se prekidaju svi postupci radi naknade štete nastale uslijed terorističkih akata do donošenja novog zakona o tome, i da se prije donošenja tog novog zakona ne mogu tražiti naknade šteta za terorističke akte.

Dana 17. rujna 1996. godine Općinski sud u Varaždinu je prekinuo postupak.

Dana 14. srpnja 2003. godine Hrvatski Sabor je donio Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (Narodne novine, br. 117/2003 od 23. srpnja 2003.).

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima glasi kako slijedi:

Član 180.(1)

«Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara...zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu.»

Mjerodavni dijelovi Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 7/1996) glase kako slijedi:

Članak 1.

«U Zakonu o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91, 73/91. i 3/94.) članak 180. briše se.»

Članak 2.

«Postupci za naknadu štete pokretni po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.

Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastavit će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata.»

Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku propisuje:

Članak 212.

“Postupak se prekida:

...

6) kad je to drugim zakonom određeno.”

Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija iz 2003. propisuje, *inter alia*, da će Republika Hrvatska nadoknađivati štete koje su rezultirale tjelesnim ozljedama, oštećenjem zdravlja ili smrću. Sve materijalne štete mogu se utužiti prema Zakona o obnovi.

Mjerodavni dijelovi Zakona o obnovi (Narodne novine, br. 24/1996, 54/1996, 87/1996 i 57/2000) propisuju, *inter alia*, da će se sredstva za obnovu odobriti osobama čija je imovina uništena u ratu. Zahtjev se podnosi Ministarstvu za javne radove, obnovu i graditeljstvo.

PRIGOVOR

Podnositelji zahtjeva su prigovarali da je donošenje Zakona iz 1996. godine u Saboru miješanje u njihovo pravo na pristup sudu i u njihovo pravo na djelotvorno pravno sredstvo u smislu čl. 6. st. 1. i čl. 13. Konvencije.

PRAVO

Podnositelji zahtjeva su tvrdili da su lišeni njihovog prava na pristup sudu i njihovog prava na djelotvorno pravno sredstvo jer su izmjene Zakona o obveznim odnosima iz 1996. godine spriječile domaće sudove da odluče o njihovoj tužbi za naknadu štete. Oni su se pozvali na čl. 6. st. 1. i čl. 13. Konvencije, mjerodavni dijelovi kojih glase kako slijedi:

Članak 6. stavak 1.

“1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ..., svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni sud, pravično, javno ... ispita njegov slučaj.”

Članak 13.

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

a. Vlada je prvo tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva jer nisu podnijeli prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona.

Podnositelji zahtjeva su tvrdili da su druge osobe u istom položaju podnijele prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona i da Ustavni sud još nije odlučio o tim prijedlozima.

Sud podsjeća da je u predmetu Crnojević, u sličnim okolnostima, smatrao da prijedlog za ocjenu ustavnosti predmetnog zakona ne predstavlja pravno sredstvo koje bi trebalo iscrpiti (vidi *Crnojević protiv Hrvatske* (odl.), br. 71614/01, 29. travanj 2003.). Sud ne vidi razlog za odstupanje od te odluke u ovom predmetu.

Slijedi da prigovor podnositelja zahtjeva ne može biti odbačen zbog neiscrpljenosti domaćih pravnih sredstava.

b. Vlada je dalje tvrdila da nije odgovorna za događaje koji su nastupili prije 5. studenoga 1997. godine kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku.

Podnositelji zahtjeva su naglasili da su bili lišeni svog prava na pristup sudu također i nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku.

Sud primjećuje da je predmetni postupak, koji se tiče građanske tužbe podnositelja zahtjeva radi naknade štete protiv tužene države, *de facto* prekinut 17. siječnja 1996. godine iako je Općinski sud u Varaždinu formalno svoju odluku donio dana 17. rujna 1996. godine.

Sud dalje primjećuje da su podnositelji zahtjeva prigovarali da su lišeni njihovog prava na pristup sudu barem do donošenja novog zakona dana 14. srpnja 2003. godine. Slijedi da se situacija kojoj se prigovara nastavila čak i nakon ratifikacije Konvencije na strani Hrvatske, tj. na dan 5. studeni 1997. godine, i da je Sud nadležan *ratione temporis* da ispita prigovore podnositelja zahtjeva.

c. Alternativno, Vlada je pozvala Sud da zaključi da zahtjev ne predstavlja nikakvu povredu članka 6. st. 1. Konvencije. S tim u svezi Vlada navodi da su podnositelji zahtjeva imali pristup sudu jer su pokrenuli građanski postupak radi naknade štete pred Općinskim sudom u Varaždinu. Činjenica da je sud bio prekinuo postupak prema Zakonu iz 1996. godine nije utjecala na pravo podnositelja zahtjeva na pristup sudu jer je postupak bio prekinut samo privremeno. Kada je u srpnju 2003. godine donesen novi zakon podnositelji zahtjeva su ponovo imali pristup sudu.

Podnositelji zahtjeva su tvrdili da je produženo razdoblje u kojem im nije bilo omogućeno da domaći sudovi odluče o njihovoj građanskoj tužbi povrijedilo njihovo pravo na pristup sudu. Oni se pozivaju na presudu *Kutić* (vidi *Kutić protiv Hrvatske*, br. 48778/99, ECHR 2002-II).

Što se tiče prigovora prema članku 13., Vlada je tvrdila da se čl. 13. ne primjenjuje na situaciju u kojoj je zahtjev usmjeren protiv zakona. Povrh toga, Vlada je tvrdila da primjena čl. 6. st. 1. Konvencije glede prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu isključuje primjenu na pravo na djelotvorno pravno sredstvo podnositelja zahtjeva prema čl. 13. jer se u tom smislu ne pojavljuje posebno pitanje.

Podnositelji zahtjeva su tvrdili da nema djelotvornog pravnog sredstva u domaćem pravnom sustavu kojim bi proveli svoje pravo na pristup sudu.

U svjetlu tvrdnji stranaka, Sud smatra da su prigovorom potaknuta ozbiljna činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije, odlučivanje o kojima bi trebalo ovisiti o ispitivanju merituma. Sud, stoga, zaključuje da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Nisu utvrđeni nikakvi drugi razlozi zbog kojih bi ga se proglasilo nedopuštenim.

Iz ovih razloga, Sud jednoglasno

proglašava dopuštenim, bez prejudiciranja merituma, ostatak zahtjeva.

Potpis

Søren NIELSEN
Zamjenik Tajnika Odjela

Potpis

Christos ROZAKIS
Predsjednik